

Врз основа на член 9 став 1 алинеја 1 од Законот за Академија за обука на судии и јавни обвинители („Службен весник на Република Македонија“ бр. 13/06), Управниот одбор на Академијата, на седницата одржана на 27.2.2007 година, донесе

ПРАВИЛНИК ЗА ЕДУКАТОРИ И МЕНТОРИ ВО АКАДЕМИЈАТА ЗА ОБУКА НА СУДИИ И ЈАВНИ ОБВИНИТЕЛИ

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Со овој правилник се уредува начинот и постапката за утврдување на листата на едукатори во Академијата за обука на судии и јавни обвинители (во понатошошниот текст: Академијата), нивниот статус, правата и обврските, како и правата и обврските на менторите во судовите и јавните обвинителства.

Член 2

Едукаторите се експерти кои непосредно ги спроведуваат програмите за обука во Академијата, со кои се обезбедува компетентно, професионално, независно, непристрасно и ефикасно вршење на судиската и обвинителската функција во Република Македонија, заради доследна примена на домашното право и пракса и европските и меѓународните стандарди и принципи, со цел успешно спроведување на правдата.

Член 3

Едукатори во Академијата се: постојани, повремени и едукатори по потреба (ad hoc).

Член 4

Постојани едукатори во Академијата се определуваат од редот на активните и пензионирани судии и јавни обвинители кои ги исполнуваат условите од член 46 од Статутот на Академијата, а кои имаат стручни, професионални специјализирани знаења и искуство од соодветна судиска или обвинителска област.

Член 5

Повремени едукатори се определуваат од редот на експерти кои ги исполнуваат критериумите од член 46 од Статутот на Академијата, а од соодветните области определени со усвоените општи и специјализирани програми за едукација.

Член 6

Едукатори по потреба (ad hoc) се определуваат од редот на истакнати и признати домашни и странски експерти со високи професионални квалитети, углед и искуство во вршење едукација, а за спроведување на програмите за обука, во поглед на определени специфични правни и други области потребни за развивање на комплементарните вештини на судиите и обвинителите.

Член 7

Листата на постојани и повремени едукатори ја утврдува Управниот одбор на предлог на Директорот, а согласно начелата на компетентност и професионалност, транспарентност и јавност и можност за еднаков пристап од сите судии и обвинители кои покажуваат интерес за вршење едукација.

Член 8

Академијата остварува постојан контакт со правните факултети од универзитетите во Република Македонија и странство, други високо образовни институции, Јавното правобранителство на Република Македонија, Народниот правобранител на Република Македонија, Адвокатската комора, Нотарската комора, Здружението на извршители, Здружението на новинари, домашни и меѓународни владини институции и невладини здруженија, чии дејности се поврзани со активностите на Академијата.

Академијата остварува постојани контакти со академиите за обука на судии и јавни обвинители и други сродни институции од другите држави и активно учествува и соработува со меѓународните тренинг мрежи (ЕСТМ-EJTN на ЕУ, Lisbon Network при Советот на Европа и други), заради подигање на нивото на едукација во Академијата, размена на искуства и едукатори.

Член 9

При утврдувањето на листата на едукатори, ќе се почитуваат начелата на недискриминација и на правична и соодветна застапеност на заедниците во Република Македонија.

Член 10

Постапката за предлагање и утврдување едукатори се спроведува итно и без одлагање.

Член 11

При утврдување на листата на постојани едукатори, ќе се води сметка за соодносот на бројот на судии и јавни обвинители.

II. ПОСТАПКА ЗА УТВРДУВАЊЕ ЛИСТА НА ЕДУКАТОРИ

Член 12

Директорот на Академијата, до сите судови и јавни обвинителства во Република Македонија и до институциите од член 8 од овој Правилник, доставува писмено известување за потребата од едукатори.

Писменото известување содржи:

- услови за едукатор од чл. 46 од Статутот;
- области и теми, коишто треба да се опфатат со програмите за обука;
- документи кои треба да се достават до Академијата; и
- рок за достава на пријавата со документите.

Писменото известување се објавува на огласните табли во судовите, јавните обвинителства и другите институции или преку судиската или обвинителска мрежа им се доставува на судиите, јавните обвинители и другите експерти.

Член 13

Заинтересираните кандидати за едукатори до Директорот на Академијата ги доставуваат следните документи:

- пријава за едукатор;
- сертификати од советувања, конференции и семинари, како едукатор или учесник;
- соодветно уверение за познавање на методите на едукација и начините на учење на возрастни;
- потврда за работно искуство; и
- потврда за познавање странски јазик.

Академијата ги пропишува содржината и формата на пријавата и истата ја објавува на веб страната на Академијата, а ја прави достапна и на друг соодветен начин.

Член 14

При утврдувањето на листата на едукатори, предност ќе имаат кандидатите:

1. со висока професионалната стручност во предметната материја, изразена преку квалитетно и ефикасно решавање на предметите во последните три години;
2. кои имаат завршено специјалистички студии, поседување магистериум или докторат во одредената експертска област и објавени стручни трудови;
3. кои имаат позитивни оценки од одржаните едукации, во земјата или надвор од неа, согласно базата на податоци на Академијата, Здружението на јавните обвинители на Република Македонија или базата на други домашни и меѓународни организации во Република Македонија;
4. кои учествувале во работни групи при изготвување закони, во проекти за развој на судството, обвинителството и други облици на унапредување на правната држава, човековите права и принципите на демократијата; и
5. кои учествувале на меѓународни конференции, семинари и едукации, особено како излагачи и едукатори.

Член 15

По приемот на пријавите од член 13 од овој Правилник, а врз основа на член 49 од Статутот на Академијата, Директорот на Академијата изготвува предлог листа на кандидати за постојани и повремени едукатори и ја доставува на консултација до Врховниот суд на Република Македонија, Судскиот совет на Република Македонија и до Советот на јавни обвинители.

Член 16

По истекот на рокот од 15 дена од денот на испраќање на предлог листата на консултација до институциите од член 15 од овој Правилник, Директорот веднаш ја доставува предлог листата на едукатори до Управниот одбор, заедно со добиените мислења, сугестии и предлози, доколку ги има.

Член 17

Управниот одбор, во рок од 8 дена по приемот на предлог листата, одржува седница, на која ја утврдува листата на постојани и повремени едукатори.

Директорот писмено ги известува кандидатите кои се утврдени во листата на постојани и повремени едукатори.

Директорот на Академијата, исто така, ја доставува утврдената листа на едукатори и до претседателите на судовите, до претпоставените јавни обвинители и до раководителите од другите институции, каде едукаторите како судии, јавни обвинители или експерти ја вршат функцијата односно се вработени.

Член 18

Академијата за едукаторите организира почетни, напредни или специјализирани обуки според потребите, а врз основа на посебни програми.

III. СТАТУС НА ЕДУКАТОРИТЕ

Член 19

Постојаните едукатори - активни судии и јавни обвинители, како и повремени едукатори - активни експерти од одделни области, го задржуваат статусот на судии или обвинители односно соодветното звање што го имаат одделните експерти и правата од работен однос ги остваруваат во судот, јавното обвинителство или друга институција каде ја вршат функцијата односно каде се вработени.

Постојаните едукатори - пензионирани судии и јавни обвинители, како и повремени едукатори - пензионирани експерти од одделни области, го задржуваат статусот на лица кои остваруваат право на старосна пензија.

По утврдувањето на листата на едукатори, Академијата склучува договори со едукаторите, според динамиката на спроведување на соодветните програми за едукација.

Член 20

Постојаните и повремени едукатори се ангажираат за период потребен за спроведување на почетната обука, односно, годишните програми за постојано стручно усовршување, со право на повторно стекнување статус на едукатор во зависност од резултатите од оценките за нивната работа, но не подолго од три циклуси на почетна обука, односно три години за другите обуки.

Секоја година се обновува најмалку една четвртина од постојните едукатори со нови едукатори, во зависност од резултатите од оценките за нивната работа, а заради обезбедување континуитет на едукацијата.

Статусот едукатор престанува и пред истекот на периодот од претходниот став:

- по негово барање;
- ако му престане функцијата или работниот однос, освен по основ пензионирање; и
- ако е спречен да спроведува обука подолго од два месеца, или несовесно, нередовно или неквалитетно ја врши едукацијата.

За престанок на ангажманот или спреченост на едукаторот за спроведување на програмите по основите од претходниот став, Директорот БЕЗ одлагање одредува за едукатор друго лице од утврдената листа на едукатори и за тоа го известува Управниот одбор.

Член 21

Квалитетот на едукацијата која ја спроведуваат едукаторите се оценува со оценки од 1 до 5 од страна на учесниците на обуката, и тоа за секој семинар поодделно кај постојаното стручно усовршување или по завршувањето на темата за која се ангажирани согласно Програмата за почетната обука, кои оценки Академијата годишно ги сумира.

Заради почитување на начелата на објективност и непристрасност, оценките се даваат со пополнување соодветен прашалник што го подготвува Директорот.

Оценките за едукаторите, ќе ги користи Директорот на Академијата при составувањето на предлог листата, по истекот на периодот за кој се ангажирани, доколку повторно се пријавени за едукатори.

Член 22

Бројот на постојани и повремени едукатори се утврдува согласно програмите за обука.

Член 23

Едукаторите обуката ја вршат во просториите на Академијата во работни денови и во работното време, а во зависност од програмите по потреба и надвор од Академијата, како и по истекот на работното време и во неработни денови.

IV. ПРАВА И ДОЛЖНОСТИ НА ЕДУКАТОРИТЕ

Член 24

Основно право и должност на едукаторите е преку непосредно спроведување на програмите за обука, да обезбедат:

- оспособување на учесниците на почетната обука за професионално, независно, непристрасно и ефикасно вршење на судиската односно обвинителската функција и совладување на завршниот испит за кандидати за судии и обвинители; и
- оспособување на учесниците на обуката за постојано стручно усовршување да го одржуваат, збогатат и унапредат знаењето и вештините во вршењето на судиската и обвинителската функција.

Член 25

Едукаторите се должни при презентацијата на темите пред учесниците на обуката, да ги поврзуваат теоретските знаења со практиката преку практичен пристап во прикажувањето на професионалните вештини и методи во толкувањето и примената на правото, особено со разгледување и анализа на вистински и хипотетички судски предмети на домашните и меѓународните судови, симулирање судски процеси, подготвување и изработка судски и обвинителски акти, анализа на правни и фактички прашања, со активна работа и учество на учесниците во обуката.

Член 26

Едукаторите се должни да применуваат интерактивни наставни методи - активно учество на учесниците, развивање слободно, отворено и критичко мислење, развивање на личните способности на учесниците за успешна комуникација и вршење на функциите почитувајќи ја професионалната етика и однесување.

Член 27

Едукаторите се должни постојано да ги доградуваат и усовршуваат наставните методи и техники, збогатувајќи ги своите теми со најновите измени и дополнувања на меѓународното и домашното право и судска практика.

Член 28

Едукаторите имаат право и должност да ги оценуваат учесниците на почетната обука, согласно програмата и Правилникот за полагање на завршниот испит.

Член 29

Едукаторите се должни да ги проучуваат тренинг материјалите, да се подготват за својата презентација според своите најдобри познавања на материјата, да изготват огледни средства, пишани материјали, да употребуваат визуелни средства и да изготват заклучни согледувања од учесниците на едукацијата, и предлозите да ги достават на надлежната служба на Академијата.

Член 30

Едукаторите имаат право да ги користат библиотеката, техничките средства и опрема на Академијата.

Едукаторите имаат должност материјалите од обуката да ги достават до библиотеката на Академијата.

Член 31

Едукаторите имаат право и должност да земат учество во разни програми на странски донатори, во размена на едукатори, студиски посети во странство и слично заради одржување и подобрување на знаењата и вештините на едукатор.

Едукаторите имаат должност да земат учество во програмите за обука и усовршување на едукатори во Академијата и надвор од неа во земјата и странство.

Член 32

Едукаторите имаат право и должност да одржуваат средби пред семинарите и наставата заради усогласување на наставните методи.

Член 33

Едукаторите имаат право на надомест за извршената работа и надомест на трошоците, поврзани со подготовката и изведувањето на обуката, определен со посебен правилник.

V. ПРАВА И ОБВРСКИ НА МЕНТОРИ

Член 34

Менторите се судии и јавни обвинители, под чии насоки, упатства и контрола работат кандидатите за судии и јавни обвинители во текот на практичниот дел од почетната обука во судовите и јавните обвинителства и во другите институции и организации кои имаат допирни точки со извршувањето на судската и обвинителската функција.

Член 35

Листата на ментори, Судскиот совет на Република Македонија, односно Советот на јавни обвинители на Република Македонија ја утврдуваат и доставуваат до Управниот одбор на Академијата најдоцна до почетокот на почетната обука за тековната година.

Листата на ментори се утврдува од редот на активните судии и јавни обвинители кои ги исполнуваат критериумите утврдени во член 46 од Статутот на Академијата и со почитување на начелото на недискриминација и принципот на правична и соодветна застапеност.

Академијата, по известување на претседателот на судот, односно надлежниот јавен обвинител, склучува договор со менторот од листата на ментори за неговата ангажираност и права и обврски во текот на изведувањето на практичниот дел од почетната обука.

Член 36

Менторите ќе ги оспособуваат кандидатите за компетентно, професионално, независно, непристрасно и ефикасно вршење на судската и обвинителската функција.

Менторите ќе ги развиваат кај кандидатите следниве способности и вештини:

- Способност за анализа и оценка на правните и фактичките прашања во предметите;
- Комуникациски способности и коректност, трпение и разбирање во односите со странките, сведоците и вештаците и другите учесници во постапката, како и со јавноста и медиумите;

- способност за логично, прецизно и разбирливо пишување на образложенијата на судските одлуки, односно обвинителските предлози, како и останата писмена кореспонденција;

- Вештина за спокојување и помирување на странките;

- Способност за избегнување прејудиирање на одлучувањето, односно недозволување дискриминација на учесниците во судските постапки, по основ на пол, раса, верска и национална припадност, политичко уверување, социјално потекло, имотна положба или по било кој друг основ;

- Способност за одржување на редот и дисциплината на судските расправи и претреси, односно во судницата и на тој начин зачувување на авторитетот на судот; и

- Менаџерски способности и управување со времето и предметите заради ефикасно и ефектно водење на постапката.

Член 37

Менторите имаат право и должност да го спроведуваат практичниот дел од програмата за почетна обука, на начин определен со програмата, а особено преку:

- овозможување на кандидатите да присуствуваат на расправи и претреси што тие ги водат; и

- упатување во техниката на изготвување нацрти на судски одлуки и обвинителни акти и друга кореспонденција.

Член 38

Менторите имаат право и должност да ги оценуваат кандидатите за нивните резултати во практичниот дел од почетната обука, со пополнување посебен образец, кој е составен дел на програмата за почетна обука.

Менторите непосредно ја следат работата на кандидатите и тековно ги оценуваат, имајќи го предвид нивното ангажирање во следењето на судењата и подготвувањето нацрт одлуки, потоа, нивните склоности, етика и начин на размислување.

Менторите се оценуваат од страна на учесниците на почетната обука според прашалник изготвен од Академијата, во соработка со институциите од член 50 став 1 од Статутот на Академијата, а кој прашалник го предаваат на Академијата по завршувањето на практичниот дел од обуката.

Оцените од обуката ги користи Директорот на Академијата и институциите од член 50 став 1 од Статутот на Академијата, а заради изготвување и ажурирање на листата на ментори.

Член 39

Менторите се оценуваат од страна на учесниците на почетната обука според прашалник изготвен од Академијата, во соработка со институциите од член 50 став 1 од Статутот на Академијата, а кој прашалник го предаваат на Академијата по завршувањето на практичниот дел од обуката.

Оцените од обуката ги користи Директорот на Академијата и институциите од член 50 став 1 од Статутот на Академијата, а заради изготвување и ажурирање на листата на ментори.

Член 40

Менторите имаат право на едукација во врска со усовршување и осовременување на менторската работа и практика, што ја организира Академијата, во земјата и во странство.

Член 41

Менторите имаат право на надомест за вршење на менторската работа, определен со посебен правилник.

Член 42

Менторите соработуваат со правосудните органи, институции и организации од член 97 од Статутот на Академијата и заедно со Академијата го координираат спроведувањето на практичниот дел од почетната обука во тие органи, институции и организации, согласно програмата.

VI. ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 43

Листата на едукатори и ментори се објавува на веб страната на Академијата, на која се формираат и форуми за дискусија.

Член 44

Академијата формира електронска база на податоци во која се содржани биографски податоци за сите судиите и јавни обвинители по одделенија и експертски знаења, како основа за формирање листа на постојани едукатори и ментори, како и за пензионираните судии и јавни обвинители што покажале интерес за едукатори.

Член 45

Академијата води интерно досие за секој едукатор и ментор кое содржи податоци за текот на нивниот ангажман како едукатори и ментори, оценки за нивната работа како едукатори и ментори и други податоци во согласност со Законот за заштита на личните податоци и Законот за пристап до јавните информации.

Член 46

Овој правилник влегува во сила со денот на објавувањето на огласната табла на Академијата.

Правилникот се објавува во „Службен весник на Република Македонија“.

Правилникот се објавува и на веб страната на Академијата.

Претседател
на Управен одбор,
Абдулаким Саљиу, с.р.